

VIEŠOJI ĮSTAIGA LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO LIGONINĖ
KAUNO KLINIKOS
VIEŠOJI ĮSTAIGA VILNIAUS UNIVERSITETO LIGONINĖ SANTAROS KLINIKOS
VIEŠOJI ĮSTAIGA RESPUBLIKINĖ PANEVĖŽIO LIGONINĖ
VIEŠOJI ĮSTAIGA RESPUBLIKINĖ KLAIPĖDOS LIGONINĖ
VIEŠOJI ĮSTAIGA KLAIPĖDOS JŪRININKŲ LIGONINĖ
VIEŠOJI ĮSTAIGA RESPUBLIKINĖ VILNIAUS UNIVERSITETINĖ LIGONINĖ
VIEŠOJI ĮSTAIGA VILNIAUS UNIVERSITETO LIGONINĖS ŽALGIRIO KLINIKA
VIEŠOJI ĮSTAIGA RESPUBLIKINĖ VILNIAUS PSICHIATRIJOS LIGONINĖ
LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO KAUNO LIGONINĖ
VIEŠOJI ĮSTAIGA RESPUBLIKINĖ ŠIAULIŲ LIGONINĖ

Lietuvos Respublikos Finansų ministerijai

Kopija:

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai

Nr.

I

Nr.

DĖL VALSTYBĖS BIUDŽETO, APSKAITOS IR MOKĖJIMŲ SISTEMOS FINANSŲ VALDYMO IR APSKAITOS POSISTEMIO ĮDIEGIMO

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsnio 8 dalies nuostatomis nuo 2020 m. sausio 1 d. viešojo sektoriaus subjektai, išskyrus savivaldybių kontroliuojamus viešojo sektoriaus subjektus, apskaitą turi tvarkyti naudodami bendras viešojo sektoriaus finansų valdymo informacines sistemas.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Ministerija), vadovaudamasi Įstatymo nuostatomis, pradėjo viešojo sektoriaus finansų valdymo informacinės sistemos (toliau – FVAIS) diegimą viešojo sektoriaus subjektuose. Šiems subjektams priskiriamos ir viešosios sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – SPI).

Atkreipiame dėmesį, kad iki diegimo pradžios SPI vykdomų apskaitos procesų ir naudojamų finansų apskaitos sistemų analizė nebuvo atlikta, taigi SPI poreikiai dėl finansų apskaitos sistemų nebuvo nustatyti. Ši aplinkybė kelia didelį nerimą, nes SPI iki dabar nežino kokius vidinius procesus apims FVAIS.

Ministerija nuo š. m. vasario 24 d. suorganizavo kelis nuotolinius bendrus su kitais viešaisiais subjektais susitikimus, kurių metu bandė apžvelgti SPI vykstančius veiklos procesus, tačiau tai nebuvo išsami procesų analizė.

2021 m. balandžio 28 d. oficialiu raštu Ministerija pateikė SPI FVAIS diegimui darbų sąvadą. Sąvade nurodomos konkrečių darbų, kuriuos turi atlikti SPI, datos. Be kita ko sąvado 37 punkte nurodyta: „Kartu atkreipiame dėmesį į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. gruodžio 11 d. nutarimo Nr. 1252 „Dėl bendrų viešojo sektoriaus finansų valdymo informacinių sistemų ir jų naudojimo“ 2.5.2 papunktį įstaigos privalo informuoti Finansų ministeriją apie priimtą sprendimą dėl tolesnio įstaigos valdytos ir (arba) naudotos finansų valdymo informacinės sistemos valdymo ir (arba) naudojimo, ir (arba) disponavimo ja, kuris negali būti susijęs su finansinės apskaitos tvarkymo tikslais, todėl prašome užtikrinti šios nuostatos tinkamą vykdymą. Priimtą vadovo sprendimą prašome pateikti oficialiu raštu Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.“. Kitaip tariant, – SPI iki šiol naudotos veiklos apskaitos sistemos, tiek kiek jos susijusios su finansinės apskaitos tvarkymo tikslais, nuo FVAIS naudojimo dienos turės būti išjungtos.

Negausių nuotolinių konsultacijų su Ministerija metu ir pokalbių su subjektais, bandančiais dirbti FVAIS, tapo aišku, kad FVAIS neatitinka SPI apskaitos specifikos. FVAIS neturi daugelio, SPI apskaitai ir valdymui, reikalingų funkcijų:

1. darbo užmokesčio apskaitos modulio;
2. sutarčių vykdymo kontrolės pagal kiekvieną sutarties elementą atskirai;

3. medikamentų apskaitos pagal jų galiojimo datas, gamintoją, serijos numerį, atsekamumą iki paciento;
4. materialinių vertybių apskaitos pagal skyrius, padalinius (yra tik atsakingo asmens lygmens apskaita);
5. medikamentų užsakymo iš skyriaus (SPĮ medikamentai iš vaistinės užsakomi skyriaus atsakingo darbuotojo, vaistinei pagal užsakymą išdavus medikamentus, jie atsiranda skyriaus apskaitoje (skyriuje), iš kur yra nurašomi);
6. sandėlio modulio;
7. gamybos modulio (tame tarpe maisto, vaistų ir t.t.);
8. galimybės materialines vertybes užpajamuoti jų gavimo vietoje, o sąskaitą (skolą tiekėjui) kurti buhalterijoje (t. y. neatskirtos turto apskaitos ir buhalterinės apskaitos funkcijos);
9. galimybės turto nusidėvėjimo sąnaudas priskirti padaliniui;
10. galimybės integruoti FVAIS su kasos aparatais (nėra galimybės automatiškai kurti pajamas);
11. galimybės integruoti FVAIS su elektroninės ligos istorijos informacija, importuojant informaciją už suteiktas paslaugas;
12. galimybės naudoti brūkšninius kodus materialinių vertybių apskaitai;
13. galimybės formuoti ilgalaikio turto ataskaitas pagal apskaitoje naudojamų dimensijų pjūvius, į sąnaudų apskaitą pagal padalinius nepatenka ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos pagal turto buvimo vietą;
14. galimybės sąnaudas ir pajamas apskaityti pagal struktūrinius padalinius, kai toks reikalavimas numatytas Aktyviojo gydymo paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos sąnaudų apskaitos ir priskyrimo sąnaudų grupėms pagal giminingų diagnozių grupių metodą modelio naudotojo instrukcijoje, patvirtintoje Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2016 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1K-116 „Dėl Aktyviojo gydymo paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos sąnaudų apskaitos ir priskyrimo sąnaudų grupėms pagal giminingų diagnozių grupių metodą modelio naudotojo instrukcijos patvirtinimo“;
15. galimybės atskirai apskaityti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo uždirtų pajamų ir patirtų sąnaudų, šioms pajamoms uždirti, nors toks reikalavimas išdėstytas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gruodžio 5 d. įsakyme Nr. V-1356 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų panaudojimo analizės“.

Neaiškios finansinių, analitinių, valdymo apskaitos ataskaitų kūrimo ir modifikavimo galimybės, atsižvelgiant į nuolat besikeičiančius įstaigų informacinius poreikius. Nesuprantama, koks tikslas yra perduoti duomenis į išorinę sistemą, jei centralizuota sistema FVAIS neužtikrina veiklai būtino funkcionalumo. Nėra aišku, kokią naudą gaus SPĮ įdiegus šį dalinį sprendimą

Didžiųjų Lietuvos miestų SPĮ paprastai yra gigantiškos įstaigos – dažnu atveju miestai mieste, - su gausiu kiekiu valdomos infrastruktūros, dideliu darbuotojų skaičiumi, dideliais suvartojamų atsargų kiekiais, dideliu teikiamų paslaugų kiekiu ir asortimentu. Šių resursų valdymui ir kontrolei SPĮ ne vienerius metus tobulino naudojamas veiklos valdymo sistemas, siekdamos optimizuoti procesus ir mažinti rankinį darbą. Šių sistemų neatsiejama sudėtinė dalis yra finansinė apskaita.

Informuojame, kad SPĮ daugeliu atvejų yra PVM mokėtojos (vykdo tiesiogiai PVM apmokestinamą veiklą (kavinės, valgyklos, pardavimo kioskų veikla), taip pat vykdo PVM požiūriu mišrią veiklą (sveikatos priežiūros paslaugų teikimas, klinikinių tyrimų vykdymas)). Dažnu atveju SPĮ yra pelno mokesčio mokėtojos. Taip pat SPĮ nėra valstybės biudžeto asignavimų valdytojos. Pagrindinis SPĮ finansavimo šaltinis yra apmokejimas už suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas pagal sutartį su Teritorine ligonių kasa.

Visose SPĮ šiuo metu yra naudojamos pažangios veiklos valdymo sistemos, kurios savo funkcionalumu apima ir finansų valdymą. Jei finansų valdymas iš veikiančių sistemų bus eliminuotas, atsiras poreikis dirbti su dvejomis informacinėmis sistemomis, tarp kurių nebus integracijos. Darbui su šiomis sistemomis neišvengiamai prireiks skirti daug papildomų laiko ir žmoniškųjų išteklių, nes daug darbo reikės atlikti rankiniu būdu. Toks darbas bus vienareikšmiškai neefektyvus, atsiras papildomo rankinio darbo, bus didelė klaidų tikimybė, stabdomas SPĮ veiklų progresas, apsunkinama SPĮ valdymo veikla. Pažymėtina, kad sklandžiai veikianči SPĮ veiklos valdymo sistema yra itin reikšmingas įrankis, padedantis spręsti iššūkius, atsirandančius SPĮ veiklos valdymo srityje, todėl reiškiamo susirūpinimą dėl, mūsų vertinimu, skubotai vykdomo FVAIS diegimo SPĮ.

Iškelti iš veikiančių sistemų nedidelę dalį funkcijų nėra racionalu dėl keleto esminių priežasčių:

1. Šiuo metu SPI veikiančios veiklos valdymo sistemos yra standartinės licencijuotos sistemos, iš kurių pašalinus dalį funkcijų (šiuo atveju FVAIS veikiančias funkcijas), SPI sistema nustos funkcionuoti kaip visuma, o bandymas iš esmės keisti standartinius nustatymus yra iš esmės neįmanomas arba reikalaujantis neracionalių finansinių išteklių. Iš to seka išvada, kad finansų apskaitos dalis liks SPI veiklos valdymo sistemose bet kokių atveju, nes kai kurios funkcijos, tokios kaip gamyba, logistika, prekyba, POS įrenginiai (išmanūs kasos aparatai), subbiudžetų valdymas, vidiniai užsakymai, specifinė kai kurių medžiagų apskaita, pvz.: narkotinės medžiagos, etilo alkoholis ir tirpalai bei kiti panašūs, nestandartiškai apskaitomi ar gaminami vaistiniai preparatai, maisto produktų, patiekalų gamybos apskaitos modulis neįeina į FVAIS funkcionalumo aprašą.

2. Perkėlus tik dalį duomenų liktų nevaldoma informacijos dalis, nes SPI neleidžiama pasilikti finansinės apskaitos tvarkymo tikslais veikiančios sistemos. O neapgalvotai nutraukus sklandžiai veikiančius procesus bus sudėtinga prie jų sugrįžti, kils grėsmė teisingai apskaitai, racionaliam lėšų naudojimui ir objektyviai finansų (procesų) kontrolei.

3. Nėra aiški būsimo SPI veiklos modelio architektūra, kaip turės veikti dvi sistemos, kokio lygio integracija reikalinga, kokių išteklių reikės darbui su dvejomis sistemomis.

4. SPI, dalyvausiančios FVAIS diegime, neišvengiamai patirs papildomų išlaidų, kurios nenumatytos SPI biudžete ir nėra apskaičiuotos, dėl aukščiau išvardintų priežasčių.

Prašome Ministerijos, atsižvelgiant į aukščiau iškeltus klausimus, organizuoti atskirą susitikimą su SPI atstovais, kuriame būtų pateikta ir aptarta ši informacija:

1. pagrindiniai projekto tikslai ir galimos naudos dalyvaujančioms SPI;
2. būsimo FVAIS sprendimo veiklos architektūra SPI sistemų kontekste;
3. galimos FVAIS ir SPI veiklos valdymo sistemų integracijos ir jų sukūrimo kaštų padengimas;

4. papildomų žmogiškųjų išteklių, reikalingų pasirengti projekto įgyvendinimui kaštų padengimas;

5. FVAIS greitaveikos klausimai – ar bus užtikrintas greitis, kai jungiasi didelis vartotojų skaičius;

6. galimybė jungtis prie FVAIS dideliu vartotojų skaičiui (žemiau pateikiamas minimalus vartotojų skaičius tuo atveju, jei FVAIS veiks visi SPI reikalingi funkcionalumai. Jeigu funkcionalumų bus nepakankamai planuojamas ženkliai didesnis vartotojų skaičius, kad rankiniu būdu būtų galimybė kompensuoti šiuo metu veikiančių sistemų funkcionalumus):

6.1. LSMUL Kauno klinikoms reikalingas prisijungimas 569 vartotojams;

6.2. VšĮ Respublikinei Panevėžio ligoninei – 65 vartotojams;

6.3. Respublikinei Klaipėdos ligoninei – 335 vartotojams;

6.4. VšĮ Klaipėdos jūrininkų ligoninei – 80 vartotojams;

6.5. RVU ligoninei – 236 vartotojams;

6.6. Santaros klinikose – 80 vartotojams, dar keli šimtai integracijoje per ELI;

6.7. VšĮ VUL Žalgirio klinikai – 150 vartotojams;

6.8. LSMU Kauno ligoninei – 254 vartotojams;

6.9. VšĮ Respublikinei Šiaulių ligoninei – 55 vartotojams (vartotojų skaičius ateityje didės dėl apskaitos padaliniuose);

7. galimybė apskaityti didelį kiekį atsargų ir ilgalaikio turto kortelių;

7.1. LSMUL Kauno klinikose yra 49 500 atsargų pavadinimų, 22 000 ilgalaikio turto kortelių;

7.2. VšĮ Respublikinėje Panevėžio ligoninėje yra 4 100 atsargų pavadinimų, 5 200 ilgalaikio turto kortelių;

7.3. RKL apskaitoje yra 11 500 atsargų pavadinimų, 4 200 ilgalaikio turto kortelių;

7.4. VšĮ Klaipėdos jūrininkų ligoninėje yra 37 500 atsargų pavadinimų, 20 720 ilgalaikio turto ir ūkinio inventoriaus kortelių;

7.5. RVUL yra 16 401 atsargų pavadinimų, 8 358 ilgalaikio turto kortelių;

7.6. VšĮ VUL Žalgirio klinikoje daugiau nei 15 000 atsargų pavadinimų, 2 650 ilgalaikio turto kortelių;

7.7. LSMU Kauno ligoninėje yra 30 200 atsargų pavadinimų, 8 500 ilgalaikio turto kortelių;

7.8. VšĮ Respublikinėje Šiaulių ligoninėje 23 100 atsargų ir ūkinio inventoriaus pavadinimų, 8 700 ilgalaikio turto kortelių.

Neabejojame, kad organizuoto susitikimo metu, įsigilinus į SPĮ keliamas problemas, galima būtų rasti racionalius, SPĮ veikos netrikdančius sprendimus.

Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad FVAIS neparuošta tokiam dideliame naujų vartotojų pajungimui ir tokiam dideliame informacijos srauto apdorojimui taip, kaip to reikalauja SPĮ veiklą reglamentuojantys teisės aktai, prašome nukelti FVAIS diegimą SPĮ iki to laiko, kol FVAIS visiškai atitiks šių SPĮ poreikius arba kol bus surasti problemų sprendimo būdai.

Viešosios įstaigos Lietuvos Sveikatos mokslų universiteto ligoninė Kauno Klinikos generalinis direktorius prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius

Viešosios įstaigos Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų generalinis direktorius prof. Feliksas Jankevičius

Viešosios įstaigos Respublikinės Panevėžio ligoninės direktorius Arvydas Skorupskas

Viešoji įstaiga Respublikinė Klaipėdos ligoninė Direktorius Darius Steponkus

Viešosios įstaigos Klaipėdos jūrininkų ligoninės direktorius dr. Jonas Sąlyga

Viešosios įstaigos Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės direktorė dr. Jelena Kutkauskienė

Viešosios įstaigos Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinika direktorė prof. dr. Vytautė Pečiulienė

Viešosios įstaigos Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės direktorius med. dr. profesorius Arūnas Germanavičius

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninės generalinis direktorius prof. habil. dr.

Albinas Naudžiūnas

Viešosios įstaigos Respublikinės Šiaulių ligoninės direktorius Remigijus Mažeika